

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Terezy Zikmundové
Dílo Mahášvety Debí v zrcadle postkoloniální kritiky
Ústav asijských studií, 2023

Diplomová práce Bc. Terezy Zikmundové, *Dílo Mahášvety Debí v zrcadle postkoloniální kritiky*, zkoumá dílo význačné bengálské autorky zejména ve vztahu k orientalismu. Zaměřuje se primárně na motiv subalterních a marginalizovaných postav – specificky domorodého obyvatelstva Indie – v jejich dílech, která srovnává s díly dvou dalších prominentních bengálských autorů, Bibhútibhúšana Bandjopádhjáje a Suníla Gangopádhjáje. Pro interpretaci díla Debí používá autorka především texty Gayatri Chakravorty Spivakové a Parthy Chatterjeeho. Jako cíl své práce uvádí „ukázat jakým způsobem je aplikovatelná postkoloniální kritika v souvislosti s bengálskou literární tvorbou. V posled je cílem ilustrovat, že dílo Mahášvety Debí v sobě má bohatší odkaz než jak jej implikuje selektivní charakter akademických interpretací.” (str. 6). Zikmundová také tvrdí, „že pochopením literárního odkazu Mahášvety Debí, především jejího způsobu textuální reprezentace kmenového obyvatelstva, lze získávat novou perspektivu o dílech jejích bengálských předchůdců a současníků.” (str. 6). Diplomová práce pokrývá značné množství informací a každá z kapitol samostatně je výborně zpracovaná. Vzhledem k vysoké kvalitě jednotlivých kapitol jsem ale očekávala hlubší syntézu v závěru.

Diplomová práce má šest kapitol, přičemž první je úvod a poslední bibliografie. Druhá kapitola je zevrubným úvodem k postkoloniálním studiím, orientalismu a subalterním studiím. Tereza Zikmundová čtenáři představuje a srozumitelně vysvětluje mimo jiné i důležitý koncept „vkládatelného orientalismu” (*nesting orientalism*), který pak ale naneštěstí znovu explicitně zmíní až v závěru. Nedostatečná propojenost kapitol se v tomto ohledu ukazuje i na tom, že autorka práce zde vytvořila vlastní překlad tohoto pojmu, ale v závěru pracuje jen s názvem anglickým. Třetí kapitola se věnuje Mahášvetě Debí, její rodině a jejímu dílu. V návaznosti na kapitolu předchozí se zaměřuje na otázky, které se týkají subalterních studií, a na vztah autorky ke kmenovému obyvatelstvu. Zmiňuje také prolínání zkušeností autorčina života a její tvorby a pozoruje, jakými tématy se ve vztahu k dílu Mahášvety Debí většinou zabývá literární kritika a další interpretace. Čtvrtá kapitola je komparací tří bengálských děl, která zobrazují kmenové obyvatelstvo. Ačkoliv je diplomová práce věnovaná Mahášvetě Debí, je tato autorka reprezentována pouze jedním dílem. Během obhajoby by Tereza Zikmundová mohla zmínit, jak by další díla Debí komparaci ovlivnila. Analýzy jednotlivých textů jsou pečlivé, ale Tereza Zikmundová naneštěstí nebere ohled na oddělení hlasů autora, vypravěče a postav. Toho si je nejspíš vědoma, protože v poznámce pod čarou 71 (na str. 53) nevyklučuje, že Sunílův „text komentuje ze všeho nejvíc městské obyvatele a jejich světonázor.” Jasnější oddělení těchto hlasů by umožnilo tuto zásadní informaci do analýzy zanést.

Pátá kapitola se, poněkud překvapivě, vrací ke staroindickým literárním památkám a komentuje vztahy mezi Árji a dalšími typy obyvatelstva. Pozoruje též možnou interpretaci rákšasů jakožto původních obyvatel Indie, a definuje základní rysy rákšasovství především v *Mahábháratě* a *Rámájaně*, zabývá se též rozdílem mezi prostory vesnice a lesa. Zatímco informace o rákšasech jsou reprezentativní, chybí zmínka o dalších bytostech staroindického mytologického lesního prostředí, které by se taktéž mohly srovnat s kmenovým

obyvatelstvem a které jsou často líčeny pozitivněji než rákšasové. Závěr by měl být hlubší analýzou, která by lépe spojila jednotlivé kapitoly.

Jazyková a formální úroveň práce je bohužel poněkud slabá, text očividně neprošel korekturou. Již v abstraktu (str. 3) jsou jazykové nedostatky, a to jak v češtině („Posléze se budou diskutovány...“), tak v angličtině („...and it's crucial texts...“). Problematické jsou přepisy slov z indických jazyků, které jsou často chybné a nekonzistentní, autorka nejspíš nerozlišuje slova sanskrtská od bengálských. Nekonzistentností se nevyhnulo ani jméno Mahášvety Debí, které je zmiňováno v několika různých prepisech. Co se pravopisných chyb týče, obvykle je jich několik na každé straně. Velmi časté jsou chyby ve shodě přísudku s podmětem a ve skloňování českých slov. Jedním z nejčastějších problémů je skloňování slov končících na „-í“. Slovo *ádivásí* se někdy používá jako nesklonné, jindy nikoliv. Platí to ale i o slovech českých, např. „Byla rovněž známá svými feministickými postoji vyskytující se napříč jejím dílem.“ či „...udržován jejím zvnitřňování...“ (str. 10), „...na základě historických postav vykazující velkou míru statečnosti“ (str. 30). Další chyby jsou spíše překlepy, např. „...patří v bengálské literatuře k vzácným motivů...“ (str. 6), „...v zájmu srozumitelnost...“ (str. 8). Problematická jsou také složená přídavná jména, která jsou většinou psána zvlášť (anti imperiální, str. 27; eticko politický, str. 37). Chyby jsou i ve velkých písmenech, v čárkách, v použití „ji“ a „jí“ či zájmena „jenž“, někde zůstala v textu nadbytečná slova, např. „...dělit veškeré společenské instituce na do výše zmíněné...“ (str. 22), „...v nadživotní velikosti podobě...“ (str. 30). Největším problémem je ale neobratný slovosled, který nezřídka ztěžuje porozumění, a často matoucí použití závorek.

Tereze Zikmundové se podařilo splnit zadání diplomové práce, všechny kapitoly jsou po obsahové stránce velmi kvalitně zpracované a ukazují dílo Mahášvety Debí v novém světle. Značné množství jazykových a formálních nedostatků práci bohužel velmi ubírá na kvalitě i na čtivosti. Diplomovou práci tedy doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

Zuzana Špicová

3. 2. 2023